

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Landstinget. N° 168.

54de Møde.

Mandagen den 29de April
(Forts.)

Orsted (fortsat): Jeg troer næsten, at saadanne Bestemmelser, som i Forslaget ere givne, kunne blive vildledende for den mindre forretningskyndige Mand. Hvad § 4 angaaer, saa maa jeg ikke alene antage, at en Afkortning af 20 pCt. til Fordeel for Fideicommissbesidderen som Sælger, er i det Hele taget for meget, men jeg maa endog være af den bestemte Mening, at han aldeles ikke bør have Noget forlods, uden forsaavidt at Kjøbesummen overstrider det bestemte Minimum, dersom dette Minimum skal bestemmes paa den Maade, som Thinget har vedtaget ved at stemme for Udsalgets § 2; thi det er aabenbart, at Efttermændene tabe allerede overordentligt meget ved det, at Godset bliver solgt til dette Minimum. Han faaer kun de Indtægter, som deraf ere svarede for længere Tid siden, hvilket langt fra ikke er Bederlag for hvad det giver i den senere Tid, idet der i Gjennemsnittet af 20 Aars Indtægter, som skal lægges til Grund, indbefattes ogsaa en stor Deel, som hidrører fra meget ældre Bortfæstninger, hvorved Afgifterne ere bestemte langt under det nærværende. Han faaer aldeles ingen Godtgjørelse for den forøgede Indtægt, som Fordegodsset i Almindelighed giver ved en forøget Production. Den aarlige Afgift kan mangan en Gang have været bestemt paa overordenlig lempelige Vilkaar, under særegne Coniuncturer kan han være nødt dertil, paa Grund af den forrige Besidders eller nuværende Besidders Liberalitet eller ogsaa paa Grund af andre Aarsager, til Exempel, naar han har overladt Gaarden til sine personlige Indtægter. Han taber endvidere i den Sigtelighed, han ellers kunde have ved at Indtægten, som for en stor Deel var betinget i Korn, men nu bliver en Pengeindtægt; han kan og

ved den hele Burdering af Naturalafgiften eller af det Arbejde, han hidtil har nydt, ogsaa i høi Grad blive brosthouden. Han skal derhos efter det Forslag, der staaer under Nr. 5, finde sig i, at Capitalen for en lang Tid bliver bunden, og, vel at mærke, bunden fra hans Side, saaledes at han ikke kan opsigge den. Alle disse positive Tab, den Udfigt, der er til, ved Productionens Forbedring og Landvæsenets Udvikling, at vinde forøget Fordeel af Eiendommen, og det, uden al Ubillighed mod Fæstere eller Kjøbere, som meget vel kunde taale forøget Afgift, alt dette taber han, og af den mindre Sum, han faaer, hvorved han ofte ikke kan faae nær det Halve af den ham tilkommende Vardi, skal han endnu give 20 pCt. fra sig, som er en heel Femtedeel. Det forekommer mig ikke, at dette paa nogen Maade kunde reifærdiggjøres. Dersom man endda kunde antage, at alle disse Opoffelser stete til Fæsternes Lære, saa kunde det fra dette Synspunkt noget anbefales, skøndt dette ikke kunde tjene til Reifærdiggjørelse for et saadant Forslag. Men Forslaget er aldeles ikke indskrænket til det Tilfælde, at man sælger Godset til Fæsteren; det er allerede blevet anført, at man kunde sælge det hele Bøndergods, som hører til Hovedgaarden eller et stort Parti deraf til en enkelt Speculant, hvorved Fæsterne ingenlunde vilde finde sig vel. Derimod er det vistnok i sig selv billigt, og tjener til at fremme Godsets Afhandelse paa en billig Maade, at den, der bortfælger eller bortarvesælger Godset, saaledes, at den aarlige Indtægt forøges for Efttermanden, faaer en Godtgjørelse, forsaavidt han for sin Levetid kunde have haft en betydelig Indtægt ved at bortfæste Godset, og derfor er der ogsaa i en stor Deel af de Bevillinger, der hidtil ere tilstaaede til Bortarvesælging, tillagt ham en saadan Godtgjørelse. Det er undertiden stæet paa den Maade, at man har bestemt et vist Minimum, der skulde